

Reflexia pandémie vo vybraných evanjelikálnych dôrazoch zvestovania

Miloš MASARIK

Abstrakt

V evanjelikálnom prostredí existuje reflexia pandémie, ktorá nesie rovnaké znaky. Môžeme ju pozorovať v silnom náraste zvestovania založeného na Žalmoch, zameraného na pastorálne dôrazy. Tiež v používaní desatora na adaptovanie na novú situáciu. V tematickej oblasti môžeme pozorovať zameranie na rodinný život, reflexiu zmenenej situáciu cirkvi v oblasti jej identity alebo spoločenstva. Táto spoločná reflexia sa dá na jednej strane dobre zaradiť do tradičných evanjelikálnych východísk, ako je dôraz na autoritu Písma, posvätenie, či misiu a aktivizmus. Na druhej strane táto spoločná reflexia tiež naznačuje smer, ktorým môže byť evanjelikálna teológia ovplyvnená pandemiou: evanjelizácia v rodinách, zmenená cirkevná identita ako spolupracovníka sveta na dobrých veciach, posilnenie pastorálneho rozmeru zvestovania...

Kľúčové slová: kázanie, reflexia, pandémia.

Abstract

There is a common reflexion of pandemic in evangelical preaching. We can see it in strong growth of using psalms in pastoral relations, Decalogue in adapting to new situation, or thematic focus on family life and reflexion of changed situation of church in its identity or fellowship. On one hand, these outcomes can be easily included in typical evangelical theological outcomes, as: authority of Scripture, sanctification or mission and activism. On the other hand, it shows how the church could be influenced. This reflexion shows directions in which evangelical theology could be influenced by pandemic: evangelism in families, changed church's identity as co-worker of the world in good things ("good neighbour") or stronger pastoral dimension of preaching...

Keywords: preaching, reflexion, pandemic.

Úvod

Kríza pandémie, prítomná v globálnom meradle, dáva príležitosť skúmať, ako sa táto náhla zmena odráža v kresťanskom zvestovaní. Osobne ma táto otázka zaujíma ako zdroj inšpirácie a cieľ

kritiky. Pri analyzovaní tejto zmeny sme sa zamerali na textový a tematický obsah zvestovania s cieľom popísať ho ako zdroj inšpirácie a teologicky ho kategorizovať s cieľom kritického pohľadu na význam tejto zmeny.

Konkrétne otázky, ktoré si pri tejto reflexii kladieme, sú:

- A) Existuje spoločná reflexia spoločnej skúsenosti pandémie v rámci evanjelikálneho zvestovania?
- B) Ako sa spoločná reflexia tejto spoločnej skúsenosti prejavuje vo vybraných evanjelikálnych dôrazoch zvestovania?
- C) Kedy sa môžeme domnievať, že sa jedná o prechodný vplyv, a kedy môžeme predpokladať vplyv trvalý?

Postupovali sme mapovaním biblických textov a tém zvestovania počas 24 mesiacov od 3/2020 po 3/2021, a to v šiestich cirkevných zboroch počas uplynulých dvoch rokov: AC Košice²⁵⁴, BJB Košice²⁵⁵, CB Bratislava - Cukrová ulica²⁵⁶, ECM Jihlava²⁵⁷, All Souls Church Londýn²⁵⁸ a 1st Baptist Church v Richmonde, Virgínii²⁵⁹. Následne sme hľadali korelácie na úrovni kázňových textov a tém počas posledných 12 mesiacov (výskyty tých istých tém/textov v rôznych zboroch). Korelácie sme filtrovali komparáciou s rokom pred pandemiou²⁶⁰; filtrovaním dosahov liturgických kalendárov na zvestovanie; filtrovaním iných vplyvov (kázňové série, ktoré začali už pred pandemiou, lokálne spoločenské témy).

Evanjelicálne dôrazy zvestovania

Ako východisko pre kritiku potrebujeme zistené poznatky teologicky kategorizovať. To môžeme vykonať viacerými spôsobmi²⁶¹. Rozhodli sme sa zamerať na evanjelicálne teologické dôrazy, tak, ako sa odrážajú vo zvestovaní. Viedla nás k tomu skutočnosť, že sme sa zamerali na evanjelicálne cirkevné zbory a taktiež chceme otestovať tento prístup kvôli ďalším štúdiám, kde je jeho uplatnenie ešte relevantnejšie. Konkrétne sa jedná o nasledujúce dôrazy²⁶²:

²⁵⁴ <http://ackosice.sk/kazne-a-podcasty/>, 22. 4. 2021

²⁵⁵ <https://kosice.baptist.sk/kazne-zboru/>, 22. 4. 2021

²⁵⁶ https://www.cbba.sk/index.php?option=com_content&view=category&id=25&layout=blog&Itemid=28

²⁵⁷ <https://www.ecmjihlava.cz/o-nas/nas-sbor/archiv-nahravek/>, 22. 4. 2021

²⁵⁸ <https://www.allsouls.org/Media/AllMedia.aspx>, 22. 4. 2021

²⁵⁹ <https://www.fbrichmond.org/sundays/watch-live-services/>, 22. 4. 2021

²⁶⁰ Maximálna korelácia tém či textov mimo sviatkov počas roku pred pandemiou bola v týchto cirkevných zboroch na úrovni tri. Za relevantnú koreláciu počas pandemického roku sme teda akceptovali 3 a viac, opäť mimo cirkevných sviatkov.

²⁶¹ Napríklad kvalitatívne teologické kritériá ako: použitie historicko-kritickej metódy pri výklade Písma, kristocentricita, hermeneutické zaradenie zvesti v rámci dejín výkladu textov.

²⁶² Spracované podľa:

OLSON, R.: *Evanjelicálové*.

LIGUŠ, J.: *Propedeutické systematicko-teologické reflexie o kresťanskej viere v Boha*.

Kol.: *Evanjelicálna teológia v postmodernom prostredí*.

- a) Autorita Biblie - presvedčenie, že Biblia, ako dielo Ducha Svätého je dostatočná pre rozvoj viery súčasného človeka.
- b) Porušenosť sveta hriechom - chápané v absolútnom zmysle, svet je natoľko porušený hriechom, že nie je možné, aby sa z tohto porušenia sám vymanil
- c) Kristocentricita - Ježišovo dielo je hermeneutickým kľúčom k porozumeniu Božieho zámeru a stotožneniu sa s ním. Každé zvestovanie má používať tento hermeneutický kľúč.
- d) Spása v zmysle osobného znovuzrodenia v Kristovi - človek je spasený vierou v osobu a dielo Krista, je pritom dôležité jeho vedomé rozhodnutie pre nasledovanie Krista.
- e) Posvätenie - spása vedie k premieňaniu života človeka v kontinuálnom pokání.²⁶³

Medzi tieto dôrazy môžeme zaradiť aj ďalšie dva, ktoré však viacerí nepovažujú za všeobecné teologické dôrazy, ale skôr za dôsledky duchovného rastu, zaradené pod posvätenie. Vyčlenené môžu byť práve pri homiletickej analýze ako špecifické evanjelické dôrazy v kázaniach :

- a) Aktivizmus - niektorí mu prikladajú zvláštne miesto popri posvätení. Môžeme o ňom hovoriť ako o aktívnej snahe o posvätenie v spoločnosti.²⁶⁴
- b) Misia - presvedčenie v nutnosť nesenia evanjelia do sveta na osobnej úrovni každého veriaceho od vlastnej rodiny do posledných končín zeme (Mt 28).

Textové a tematické korelácie

Textové korelácie prezentujeme postupne v rámci starozmluvných textov, evanjelií a skutkov a nakoniec listov.

LLOYD-Jones, M.: *Co je evanjelikálni?*

GLOER W. et al.: *God's Word and Our Words: Preaching from the Prophets to the Present and Beyond.*

Kol.: *Lausanský záväzok*, 1974.

Kol.: *The Cambridge Declaration*, 1996.

MORRIS, L.: *Who are Evangelicals?*

COFFEY, J.: *Puritanism, Evangelicalism and the Evangelical Protestant Tradition.*

²⁶³ Typickým príkladom evanjelického dôrazu posvätenia je túžba po poznaní a plnení Božej vôle: "Je podstatný rozdiel, či kresťanský život chápeme (1) ako "naš život", v rámci ktorého čosi robíme aj pre Boha a cirkev (2) alebo ho chápeme úplne opačne: ako život s Kristom, v rámci ktorého robíme to, čo chce Boh. ... (ad 2) V druhom prípade by sa však musel (človek) pýtať po Božej vôli, pretože sa svojim obrátením stal súčasťou kráľovstva Božieho, v ktorom má realizovať vôľu svojho Pána." MASARIK, A.: *Spoznávanie Božej vôle v Pavlovských listoch.* s. 13.

²⁶⁴ "Evangelikalizmus sa snaží o obnovu kresťanství svým zájmom o dôležité otázky súčasnosti. Evangelikálové kladou väčší či menší dôraz na potrebu kontextualizácie kresťanského poselství a jeho prispôbení súčasným problémom a potrebám.... Využívajú moderných komunikačných prostriedkov k tomu, aby umožnili nápravu, obnovu a probuzenie." OLSON, R.: *Evangelikálové.* s. 15.

Na úrovni starozmluvných textov nachádzame tieto korelácie , u ktorých je predpoklad, že sú spôsobené pandemiou: 3 x Exodus 16,1-36; 3 x Exodus 17,1-16; 6 x Exodus 20; priemerne 3 x viac ako pred rokom Žalmy; 3 x Iz 40,1-26.

Texty z knihy Exodus, zvlášť Ex 20 je interpretovaný v zmysle formácie Božieho ľudu na púšti: “Ľudia ako my neklamú”²⁶⁵, “Nepovieš falošného svedectva”²⁶⁶, “Komunita, nie totalita”²⁶⁷.

Žalmy sú zvestované s pastorálnymi dôrazmi: “Milosť možnosti nariekať”²⁶⁸, “Boh súcitu”²⁶⁹, “Boh, ktorý sa postará”²⁷⁰, z pastorálnych východísk je však otváraná aj téma “menšinovej” identity cirkvi, resp. identita cirkvi v útlaku²⁷¹. Príklady nárastu používania žalmov: ECM Jihlava, rok 2020 - 8 kázaní na žalmy²⁷², rok 2019 - 0 kázaní na žalmy²⁷³; FBC Richmond - vidíme len 1 kázanie na žalmy v roku 2019, oproti 8 v období pandémie.²⁷⁴

Text z Izaiáša 40 je zameraný na porozumenie pominateľnosti človeka a možnosti spásy pominateľného človeka v Bohu: “Zázrak, ktorý všetko zmení”²⁷⁵, “Pán zachováva unavených”²⁷⁶, “Božie Slovo nech zostáva v tebe a ty v Božom Slove”²⁷⁷.

V oblasti evanjelií a skutkov nachádzame nasledujúce korelácie: 5 x Lk 15, 3 x Jn 14,1-14, 3 x Sk 20,17-36.

Text z Lukáša 15 o návrate márnotrátneho syna získali špecifickú aplikáciu s dôrazom na rodičovstvo: “Rodičovstvo - byť prijatý a prijímať”²⁷⁸, “Návrat k Otcovi”²⁷⁹. Texty z Jána 14 sú vyložené v ich primárnom význame s dôrazom na reinterpretáciu životnej cesty v Ježišovi Kristovi: “Poznáte cestu?”²⁸⁰, “Boh je vždy s nami”²⁸¹, “Rodičovstvo-byť prijatý a

²⁶⁵ <https://www.fbcrichmond.org/sermons/people-like-us-dont-lie/>, 22. 4. 2021.

²⁶⁶ https://kosice.baptist.sk/kazne-zboru/?enmse=1&enmse_am=1&enmse_mid=148&enmse_av=1, 22. 4. 2021.

²⁶⁷ <https://www.cbba.sk/ine/200-2020-04-05-david-laco-komunita-nie-totalita-ex-20-17-zid-13-1-16>, 22. 4. 2021.

²⁶⁸ <https://www.fbcrichmond.org/wp-content/uploads/2020/08/The-Grace-of-Lament-sermon.pdf>, 22. 4. 2021.

²⁶⁹ https://www.allsouls.org/Media/AllMedia.aspx?show_media=254386&show_file=272064, 22. 4. 2021.

²⁷⁰ https://www.allsouls.org/Media/AllMedia.aspx?show_media=254864&show_file=272656, 22. 4. 2021.

²⁷¹ http://ackosice.sk/cpt_sermons/pripravujes-mi-stol-pred-mojimi-nepriatelmi/, 22. 4. 2021.

²⁷² <https://www.ecmjihlava.cz/o-nas/nas-sbor/archiv-nahravek/2020-2/>, 22. 4. 2021.

²⁷³ <https://www.ecmjihlava.cz/o-nas/nas-sbor/archiv-nahravek/2019-2/>, 22. 4. 2021.

²⁷⁴

<https://www.google.com/search?q=psalm+site%3Ahttps%3A%2F%2Fwww.fbcrichmond.org%2Fsermons%2F&oq=psalm+site%3Ahttps%3A%2F%2Fwww.fbcrichmond.org%2Fsermons%2F&aqs=chrome..69i57.1704j0j4&sourceid=chrome&ie=UTF-8>, 22. 4. 2021.

²⁷⁵ <https://www.fbcrichmond.org/wp-content/uploads/2020/12/A-Miracle-Changes-Everything-sermon.pdf>, 22. 4. 2021.

²⁷⁶ https://www.allsouls.org/Media/AllMedia.aspx?show_media=252731&show_file=269996, 22. 4. 2021.

²⁷⁷ http://ackosice.sk/cpt_sermons/bozie-slovo-nech-zostava-v-tebe-a-ty-v-bozom-slove/, 22. 4. 2021.

²⁷⁸ <https://www.cbba.sk/ine/242-2020-11-15-milan-mitana-rodicovstvo-j-14-9b-11-lk-15-11-32>, 22. 4. 2021.

²⁷⁹ https://www.allsouls.org/Media/AllMedia.aspx?show_media=268431&show_file=289937, 22. 4. 2021.

²⁸⁰ <https://www.fbcrichmond.org/wp-content/uploads/2020/05/Do-You-Know-the-Way-sermon.pdf>, 22. 4. 2021.

²⁸¹ <https://www.fbcrichmond.org/wp-content/uploads/2020/05/05-17-2020-God-with-Us-Always-sermon.pdf>, 22. 4. 2021.

prijímať²⁸², “Nikto učený z neba nepadol”²⁸³, “Ja som tá cesta, pravda i život”²⁸⁴. Texty zo Skutkov 20 sú zamerané na vodcovstvo a misijné dôrazy: “Kto tu tomu velí?”²⁸⁵, “Neistá misia v neistých časoch”²⁸⁶.

V rámci listov sme našli korelácie, ktoré sú pravdepodobne spôsobené pandemiou pri textoch: 3 x 1 Kor 1,18-2,5; 3 x 1 Tes 5,13-23 a 3 x Fil 1,21-2,15. V rámci 1 Kor 1 zaznieva interpretácia s dôrazom na kresťanský aktivizmus zakorenený v paradoxe (bláznovstve) evanjelia: “Boh v lockdowne - Dar múdrosti”²⁸⁷, “Tichá noc, svätá noc - Boh musel byť zúfalý”²⁸⁸, “Slabosť a bláznovstvo”²⁸⁹.

V rámci 1 Tes 5 nachádzame rozšírenú interpretáciu udalostí pandémie vo vzťahu k očakávaniu Kristovho príchodu - buď priamo so zvestovaním nádeje “toho dňa” alebo so zameraním sa na možnosť vďačnosti aj uprostred týchto udalostí s nádejou Kristovho príchodu: “Neuhášajte Ducha”²⁹⁰, “Vďačnosť ako každodenný zápas viery”²⁹¹, “Aj my patríme tomu dňu”²⁹², “Vo všetkom vzdávajte vďaku”²⁹³ alebo vianočné kázanie s témou “Vďačnosť”²⁹⁴. Nakoniec nachádzame častejšie použitie Fil 1 s interpretáciou okolo verša 21, a teda možnosťou zamerania svojho života na Krista aj uprostred udalostí pandémie: “Byť hviezdou, ktorá osvecuje svet”²⁹⁵, “Kde by ste chceli žiť?”²⁹⁶.

V rámci tematických korelácií, ktoré sa nám čiastočne prelínajú s textovými, nachádzame témy: 4 x rodina, 4 x istota v Božom slove, 5 x vďačnosť, 6 x cirkev v minorite / nová identita cirkvi, 6 x misia.

Téma rodiny je prezentovaná s dôrazom na prijatie a na odovzdávanie viery v rámci rodiny: “Called into Global Family”²⁹⁷, “Handling over family business”²⁹⁸, “Rodičia a deti v spoločnej

²⁸² <https://www.cbba.sk/ine/242-2020-11-15-milan-mitana-rodicovstvo-j-14-9b-11-lk-15-11-32>, 22. 4. 2021.

²⁸³ <https://www.cbba.sk/ine/261-2021-02-14-petr-dvoracek-nikto-uceny-z-neba-nepadol-mt-28-16-20-jn-14-1-15>, 22. 4. 2021.

²⁸⁴ https://www.ecmjihlava.cz/wp-content/uploads/2020/Nahravky_kazani/200823_kazani.mp3, 22. 4. 2021.

²⁸⁵ <https://cbba.sk/ine/258-2021-01-24-pavel-cerny-kto-tu-tomu-veli-ex-18-13-26-sk-20-17-36>, 22. 4. 2021.

²⁸⁶ https://www.allsouls.org/Media/Player.aspx?show_popout=true&show_media=260497&show_file=279673, 22. 4. 2021

²⁸⁷ <https://www.cbba.sk/component/tags/tag/boh-v-lockdowne>, 22. 4. 2021.

²⁸⁸ <https://www.cbba.sk/ine/252-2020-12-25-petr-kucera-ticha-noc-svaeta-noc-boh-musel-byt-zufaly-jn-1-1-14-1kor-1-18-31>, 22. 4. 2021.

²⁸⁹ https://www.allsouls.org/Media/AllMedia.aspx?show_media=250450&show_file=267268, 22. 4. 2021.

²⁹⁰ <https://kosice.baptist.sk/zborove-kazne/neuhasajte-a-nezarmucujte-svateho-ducha/>, 22. 4. 2021.

²⁹¹ <https://kosice.baptist.sk/zborove-kazne/vdacnost-ako-kazdodenny-zapas-viery/>, 22. 4. 2021.

²⁹²

<https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:twK9FHfxYVUJ:https://www.fbcrichmond.org/sermons/we-belong-to-the-day/+&cd=1&hl=sk&ct=clnk&gl=sk>, 22. 4. 2021.

²⁹³ <https://www.fbcrichmond.org/sermons/sunday-november-22/>, 22. 4. 2021.

²⁹⁴ https://www.ecmjihlava.cz/wp-content/uploads/2020/Nahravky_kazani/201227_kazani.mp3, 22. 4. 2021.

²⁹⁵ <https://www.youtube.com/watch?v=kZPIX2yq2F8>, 22. 4. 2021.

²⁹⁶ <https://www.fbcrichmond.org/sermons/8043/>, 22. 4. 2021.

²⁹⁷ https://www.allsouls.org/Media/AllMedia.aspx?show_media=244170&show_file=259727, 22. 4. 2021.

²⁹⁸ <https://www.fbcrichmond.org/wp-content/uploads/2020/05/Handing-Over-the-Family-Business-sermon.pdf>, 22. 4. 2021.

viere”²⁹⁹, “Rodičovstvo - byť prijatý a prijímať”³⁰⁰, “Rodina - miesto požehnaní”³⁰¹ alebo “Manželstvo” a následne “O rozvode” v tom istom zbere³⁰² (plus zborový tábor venovaný téme výchove a rodiny³⁰³), “Cti si svojho otca i matku”³⁰⁴.

Zvestovanie významu Božieho slova je interpretované s pastorálnym rozmerom nádeje a možnosti zorientovať sa v novej situácii: “Božie slovo je Bohom vdýchnuté a preto užitočné”³⁰⁵, “Božie Slovo nech zostáva v tebe a ty v Božom Slove”³⁰⁶, “Boh (slovom) zachováva unavených”, “Zázrak Slova, ktorý všetko mení”.

Téma vďačnosti je, prirodzene, prítomná s dôrazom na vďačnosti uprostred problémov: “Give Thanks to the Lord”³⁰⁷, “In Everything Give Thanks”³⁰⁸, “Vďečnost”³⁰⁹, “Zachovať vďačnost”³¹⁰, “Milí Rimania, vďaka za vás”³¹¹, “Vďačnost ako každodenný zápas viery”³¹².

Cirkev v minorite, resp. nová identita cirkvi sa chápe najmä vo vzťahu k zvyšku spoločnosti, uprostred ktorej cirkev prebýva. Jedná sa o zložitejšie interpretovateľnú koreláciu, avšak zaujímavú pre ďalšie pozorovanie. Zložitá je v tom, že konštatovanie závažnejšej zmeny v identite cirkvi si podľa nášho názoru vyžaduje viac ako ročné pozorovanie počas krízového obdobia. Na druhej strane je to dôležitý náznak, ktorého potvrdenie by znamenalo zmenu v oblasti misie, pastorácie, posvätenia a iných oblastiach: “The Opposition that Comes”³¹³, “Proclamation, persecution and Perseverance”³¹⁴, “Pripravuješ mi stôl pred mojimi nepriateľmi”³¹⁵, “Prebud’ sa ty, kto spíš”³¹⁶, “Nová identita a nový cieľ Božieho ľudu”³¹⁷, “Identity: Who do you say I am?”³¹⁸.

Oblasť misie je prítomná ako snaha povzbudiť cirkev k prítomnosti vo svete, ktorý je v kríze:

²⁹⁹ <https://www.cbba.sk/ine/224-2020-08-16-monika-meltzerova-rodicia-a-deti-v-spolocnej-viere-podla-listu-titovi-tit-1-1-4-1tim-6-12>, 22. 4. 2021.

³⁰⁰ <https://www.cbba.sk/ine/242-2020-11-15-milan-mitana-rodicovstvo-j-14-9b-11-lk-15-11-32>, 22. 4. 2021.

³⁰¹ http://ackosice.sk/cpt_sermons/rodina-miesto-pozehnania/, 22. 4. 2021.

³⁰² <http://ackosice.sk/kazne-a-podcasty/page/4/>, 22. 4. 2021.

³⁰³ <https://www.ecmjihlava.cz/o-nas/nas-sbor/archiv-nahravek/2020-2/>, 22. 4. 2021, sekcia “Sborová dovolená”.

³⁰⁴ <https://kosice.baptist.sk/zborove-kazne/cti-svojho-otca-i-svoju-matku/>, 22. 4. 2021.

³⁰⁵ <https://kosice.baptist.sk/zborove-kazne/bozie-slovo-je-bohom-vdychnute-a-preto-uzitocne/>, 22. 4. 2021.

³⁰⁶ http://ackosice.sk/cpt_sermons/bozie-slovo-nech-zostava-v-tebe-a-ty-v-bozom-slove/, 22. 4. 2021.

³⁰⁷ <https://www.fbcrichmond.org/sermons/o-give-thanks-to-the-lord/>, 22. 4. 2021.

³⁰⁸ <https://www.fbcrichmond.org/sermons/sunday-november-22/>, 22. 4. 2021.

³⁰⁹ https://www.ecmjihlava.cz/wp-content/uploads/2020/Nahravky_kazani/201227_kazani.mp3, 22. 4. 2021.

³¹⁰ http://ackosice.sk/cpt_sermons/zachovat-vdacnost/, 22. 4. 2021.

³¹¹ <https://www.cbba.sk/ine/229-2020-09-13-jozef-ban-mili-rimania-vdaka-za-vas-z-133-rim-16-1-16>, 22. 4. 2021.

³¹² <https://kosice.baptist.sk/zborove-kazne/vdacnost-ako-kazdodenny-zapas-viery/>, 22. 4. 2021.

³¹³ https://www.allsouls.org/Media/PlayMedia.aspx?download=file&media_id=256464&file_id=274598, 22. 4. 2021.

³¹⁴ https://www.allsouls.org/Media/PlayMedia.aspx?download=file&media_id=241902&file_id=257250, 22. 4. 2021.

³¹⁵ http://ackosice.sk/cpt_sermons/pripravujes-mi-stol-pred-mojimi-nepriatelmi/, 22. 4. 2021.

³¹⁶ http://ackosice.sk/cpt_sermons/prebud-sa-ty-kto-spis/, 22. 4. 2021.

³¹⁷ <https://kosice.baptist.sk/zborove-kazne/nova-identita-a-novy-ciel-bozieho-ludu/>, 22. 4. 2021.

³¹⁸ https://www.allsouls.org/Media/PlayMedia.aspx?download=file&media_id=257793&file_id=276232, 22. 4. 2021.

“Misunderstood mission”³¹⁹, “Mission in uncertain times”³²⁰, “Be a blessing”³²¹, “Byť hviezdou, ktorá osvecuje svet”³²², “Called to be a blessing”³²³, “Komunita, ktorá fandí druhým”³²⁴.

Evanjelikálne dôrazy kresťanskej zvesti počas pandémie

Zmeny alebo dôrazy vo zvestovaní vyplývajúce z pandémie, ktoré sa nám podarilo pozorovať, vieme dobre zaradiť do štandardného rámca evanjelikálneho zvestovania.

Prvým príkladom je *dôraz na autoritu Biblie*. V rámci neho vidíme reflektovanie pandémie cez biblický text Iz 40, v ktorom prorok kontrastne prirovnáva pominuteľnosť človeka k sezónnosti bylín na jednej strane a večnosti Božieho výroku na druhej. Do tejto kategórie spadajú aj ďalšie uvedené kázne, poukazujúce na zdroje istoty v Božom slove, Jeho výrokoch. Skúsenosť pominuteľnosti vyplývajúcu z pandémie stavali kazatelia do kontrastu s vierou v stabilitu a istotu Božích zámerov vyjadrených v jeho slove³²⁵. Tak pripomenuli poslucháčom návod viery na vyrovnávanie sa s predčasnou stratou rodiny a blízkych. Typickým rizikom takéhoto prístupu je pomýlené eschatologické vyústenie, ktoré opúšťa význam snahy o skutočnú prítomnosť v spoločnosti a zmenu v spoločnosti ako takej.³²⁶

Ďalším príkladom je *dôraz na posvätenie*. Cirkevné zbory sa venovali reinterpretácii Božieho zámeru do novej situácie napríklad novým výkladom Desatora, s dôrazmi na témy vyplývajúce z pandémie, ako rodinu, spoločenstvo či význam života.³²⁷ Zároveň konfrontoval rodiny s osobnostnými, komunikačnými, duchovnými problémami, ktoré mohli byť dovtedy pre obmedzený spoločný čas prehliadané. V tomto zmysle sme pozorovali väčší dôraz na otázky

³¹⁹ <https://www.fbrichmond.org/2019-04-14-misunderstood-mission/>, 22. 4. 2021.

³²⁰ Jedná sa o názov kázňovej série v All Souls Church:

https://www.allsouls.org/Media/PlayMedia.aspx?download=file&media_id=260496&file_id=279672, 22. 4. 2021.

³²¹ https://www.allsouls.org/Media/PlayMedia.aspx?download=file&media_id=267996&file_id=289292, 22. 4. 2021.

³²² <https://www.youtube.com/watch?v=kZPIX2yq2F8>. 22. 4. 2021.

³²³ https://www.allsouls.org/Media/PlayMedia.aspx?download=file&media_id=242269&file_id=257647, 22. 4. 2021.

³²⁴ <https://www.cbba.sk/inc/198-2020-03-08-monika-meltzerova-komunita-ktora-fandi-druhym-mt-5-21-26-sk-9-36-43>, 22. 4. 2021.

³²⁵ Boh vo svojej zvrchovanosti nie je odkázaný na pomoc druhých, ale priripavený pomáhať druhým.

LANSLOWNE, Ollie: *The Lord who sustains the weary*. Od 9. min.

https://www.allsouls.org/Media/AllMedia.aspx?show_media=252731&show_file=269996, 22. 4. 2021

³²⁶ V kontraste s takýmto eschatologickým vyústením, ktoré je oddelením sa od sveta, vyznieva kázeň, ktorá k nemu na prvý pohľad smeruje. Kázeň sa týka textu Iz 40, patrí do série s názvom: “Waiting for a miracle”, avšak okrem eschatologického očakávania nabáda aj na očakávania Božieho zásahu do každodenného snaženia človeka: “...this series is called “Waiting for a miracle,” and today’s sermon is a reminder that sometimes miracles actually happen. When I came up with the title of this series back in the summer I was hoping that we would eventually have a vaccine for Covid-19. Usually, it takes up to five years to develop a vaccine, but here we are, less than a year after learning about this virus, wondering who will get the first doses...” SOMERVILLE, J.: *Waiting for a miracle*. s. 6. <https://www.fbrichmond.org/wp-content/uploads/2020/12/A-Miracle-Changes-Everything-sermon.pdf>, 22. 4. 2021

³²⁷ Kázeň zameraná na úctu voči rodičom napríklad obsahuje výzvu starať sa o nich v ťažkých časoch aj po finančnej stránke: “How is it possible, that one mother can care for five children, but five children cannot care for one mother?” J. SOMERVILLE: *People like us honour their parents*.

<https://www.fbrichmond.org/sermons/people-like-us-honor-their-parents/>, 22. 4. 2021

významu rodiny ako miesta pre skúsenosť prijatia, ale aj pre odovzdávanie viery³²⁸. V tomto zmysle sú texty aj zvesť volené v súlade so štandardnými evanjelikálnymi dôrazmi v danej situácii. Ak by však pretrvával dlhodobý trend týchto dôrazov, bolo by to pravdepodobne na úkor zdôrazňovania významu miestneho cirkevného spoločenstva, ktoré rodinu dopĺňa a presahuje. To by bolo odklonom od tradične chápanej eklezioológie. Bude teda zaujímavé pozorovať, či sa jedná o pozitívny prechodný dôraz v zmenenej situácii a tiež ako cirkev zareaguje na zmeny, ktoré prinesie otvorenie pôvodných možností stretávania sa. V tejto oblasti je asi najväčší priestor na pomerne rýchlu a jasne pozorovateľnú zmenu v dôrazoch. V súvislosti s posvätením môžeme pozorovať aj dôraz na vďačnosť ako zdroj a ochranu pravého vzťahu s Bohom. Vďačnosť uprostred zložitej situácie je typickým spôsobom, akým si napríklad apoštol Pavol pripomínal, že Božie konanie presahuje kontext jeho aktuálnej situácie³²⁹. V pozorovaných kázňach je využívaný práve tento prístup na vyrovnávanie sa so skľučujúcou realitou, ktorá by mohla prehlásiť celú šírku Božieho pôsobenia.

Zvyčajným rizikom teologického omylu v tejto oblasti je reagovať na novú situáciu novými pravidlami, ktoré by mali spoločenstvo v danej situácii viac priblížiť Božiemu zámeru. Takéto všeobecné pravidlá však ťažko môžu vystihnúť hĺbku Božieho zámeru a strácajú význam okamžite po zmene situácie. Do budúca by bolo zaujímavé pozorovať ako sa pravidlá, ktoré prirodzene vyplývajú z dôrazu na posvätenie v rodine či v rámci vďačnosti a reinterpretácie desatora presunú do obdobia po pandémie.

Viacero zaujímavých kázňových korelácií môžeme zaradiť do *dôrazov na aktivizmus / misiu*. Presvedčenie v nutnosť nesenia evanjelia je zamerané na vlastnú rodinu³³⁰ a má sa prejaviť v rámci ostatných blízkych vzťahov³³¹, uzavretie končín zeme teda pomáha uvedomiť si ten najväčší možný a zároveň najprirodzenejší vplyv kresťana - miestny vplyv. Z dlhodobého hľadiska by sa jednalo o veľmi pozitívnu skúsenosť cirkvi a bolo by zaujímavé to kontinuálne sledovať. Zároveň je zaujímavé pozorovať, ako sa cirkev v lockdowne vysporadúva s tým, že v danej situácii nepatrí medzi hlavných hráčov, je proste zatvorená. Táto skúsenosť prehodnocuje modely, v ktorých je prísne oddelená od výlučne zlého sveta a koná výlučne sama. Objavuje sa volanie po zapojení sa do vhodných aktivít, ktorých nositeľom je niekto iný, pretože to cirkev vedie k väčšej prítomnosti vo vlastnej komunite. Tradičnou obavou však je, že podieľaním sa na sekulárnych aktivitách nemôže mať cirkev priestor k odovzdaniu zvesti, čím celá aktivita a zároveň aj cirkev ako taká stráca zmysel. V čase, keď sú tradičné spôsoby práce cirkvi nemožné, je to veľmi prirodzená výzva. Nateraz je však otáznosť, či si tento prístup nájde v cirkvi svoje miesto a ako sa

³²⁸ Tóth, M. uvádza, že máme identitu od Boha, ktorá môže byť v rodine buď rozvíjaná, alebo prehlíadaná. Buď tým, kto načúva Bohu, pozná cez neho svoju identitu, identitu svojich blízkych a podporuje Boží zámer." TÓTH, M.: Rodina - miesto požehnaní. Od 28. min. https://ackosice.sk/cpt_sermons/rodina-miesto-pozehnania/

³²⁹ "Veríme, že na každú skúšku dáva Boh aj východisko. Máme tak veľa dôvodov na vďačnosť..." SMOLNÍK, D.: *Vďačnosť ako každodenný zápas viery*. <https://kosice.baptist.sk/zborove-kazne/vdacnost-ako-kazdodenny-zapas-viery/>

³³⁰ MELTZEROVÁ, M.: *Rodičia a deti v spoločnej viere*. <https://www.cbba.sk/ine/224-2020-08-16-monika-meltzerova-rodicia-a-deti-v-spolocnej-viere-podla-listu-titovi-tit-1-1-4-1tim-6-12, 22. 4. 2021>

³³¹ Záujem Tabity o komunitu ako príklad pre našu vlastnú angažovanosť. MELTZEROVÁ, M.: *Komunita, ktorá fandí druhým*. 24. min. a ďalej. <https://www.cbba.sk/ine/198-2020-03-08-monika-meltzerova-komunita-ktora-fandi-druhym-mt-5-21-26-sk-9-36-43, 22. 4. 2021>

teologicky vykryštalizuje.

Záver

Môžeme konštatovať, že existuje spoločná reflexia spoločnej skúsenosti pandémie v rámci evanjelikálneho zvestovania.

Táto spoločná reflexia sa prejavuje konkrétnou spoločnou odpoveďou sledovaných evanjelikálnych zborov v rámci zvestovania napríklad pri dôrazoch na aktivizmus v bezprostrednom okolí, a to aj zapojením sa do cudzích aktivít; posvätením v rámci rodinného života, či dôrazom na autoritu Božieho slova ako zdroja nádeje uprostred utrpenia. Mnoho odpovedí, ktoré mierne menia tradičný prístup v evanjelikálnom zvestovaní, sú prirodzenými a teologicky obhájitelnými odpoveďami v zmenenej situácii. Zatiaľ nedokážeme konštatovať, či sa jedná o prechodný vplyv, alebo vplyv trvalý.

Generalizujúcim konštatovaním teologickej reflexie evanjelikálneho zvestovania počas pandémie je, že spôsob akým je vykonávané, ho zachovali relevantným aj v náhle zmenenej situácii. Lokálne reinterpretovanie zvesti, ktorej zdrojom je Písmo Sväté, umožnilo rýchlo transformovať prvky existujúcej viery do náhle zmeneného života veriaceho. Jednotlivé dôrazy zvestovania sa dajú zaradiť medzi tradičné evanjelikálne dôrazy, avšak väčšinou sú viazané na zmenenú situáciu. Dôležité teda bude či a ako sa budú ďalej uplatňovať po znovuoživení pôvodných možností života.

Použitá literatúra

COFFEY, J.: Puritanism, Evangelicalism and the Evangelical Protestant Tradition.
https://www.academia.edu/7881745/Puritanism_Evangelicalism_and_the_Evangelical_Protestant_Tradition

GLOER W. et al.: *God's Word and Our Words: Preaching from the Prophets to the Present and Beyond.*

https://books.google.sk/books?hl=sk&lr=&id=hRK4DwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA190&dq=evangelicalism+preaching&ots=wE-pqVPkMO&sig=Yqg9bGVOIKZYz5fZh1GiRYtifAw&redir_esc=y#v=onepage&q=evangelicalism%20preaching&f=false

Kol.: *Evanjelicálna teológia v postmodernom prostredí.* Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, 2001. ISBN 80-88945-45-3.

Kol.: *Lausanský záväzok*, 1974. http://files.jbpraha.webnode.cz/200000043-5188f5287b/lausansky_zavazek.pdf

Kol.: *The American Religious Landscape and Political Attitudes: A Baseline for 2004*.
https://web.archive.org/web/20090329054223/http://www.uakron.edu/bliss/docs/Religious_Landscape_2004.pdf

Kol.: *The Cambridge Declaration*.
https://web.archive.org/web/20120405010307/http://www.alliancenet.org/cc/article/0,,PTID307086_CHID615424_CIID1411364,00.html

<http://ks-sch.cz/idea/23/cambrid.pdf>

LIGUŠ, J.: *Propedeutické systematicko-teologické reflexie o kresťanskej viere v Boha*. Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, 2010. ISBN: 80-8083-319-2.

LLOYD-Jones, M.: *Co je evangelikální?* Ostrava : Poutníková četba, 2011. ISBN 978-80-904371-4-2.

MASARIK, Albín: *Spoznávanie Božej vôle v pavlovských listoch*. Tajov : Inštitút teológie, misie a sociálnej práce, 2019. ISBN 978-80-89492-21-3.

MORRIS, L.: *Who are Evangelicals?* <https://worldea.org/en/who-we-are/who-are-evangelicals/>

OLSON, R.: *Evangelikálové*. Praha : Návrat Domů, 2012. ISBN 978-80-7255-274-0.

Internetové zdroje

<http://ackosice.sk/kazne-a-podcasty/>, 22. 4. 2021

<https://www.allsouls.org/Media/AllMedia.aspx>, 22. 4. 2021

<https://www.cbba.sk/>, 22. 4. 2021.

<https://www.ecmjihlava.cz/o-nas/nas-sbor/archiv-nahravek/>, 22. 4. 2021

REEVES, M.: *Evangelicals*: <https://www.youtube.com/watch?v=io9reObO6dg>, 22. 4. 2021

<https://www.fbrichmond.org/sundays/watch-live-services/>, 22. 4. 2021

<https://kosice.baptist.sk/kazne-zboru/>, 22. 4. 2021

*Mgr. Miloš MASARIK, PhD.
Bratská jednota baptistov*